

Тернопільська обласна рада
Управління освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія
ім. Тараса Шевченка

Кафедра біології, екології та методик їх навчання

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ МЕДИЧНИХ ЗНАНЬ ТА ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
галузь знань **01 Освіта / Педагогіка**
спеціальністю **014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)**
освітньо-професійною програмою
Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)

Кременець – 2022

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи медичних знань та домедичної допомоги» для студентів, які навчаються за спеціальністю 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини). Кременець. 2022. 15 с.

Розробник програми:

Головатюк Л. М., доцент кафедри біології, екології та методик їх навчання, кандидат біологічних наук.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри біології, екології та методик їх навчання

Протокол № 1 від „31” серпня 2022 року

Завідувач кафедри

Н. Цицюра

1. Вступ

Вибірковий компонент «Основи медичних знань та домедичної допомоги» дозволяє набути студентам здатності користуватися сучасними інформаційними технологіями та аналізувати наукову інформацію в галузі медико-біологічних наук; використовувати знання і практичні навички.

Роль і значення дисципліни у підготовці фахівців. Значення вивчення начального курсу «Основи медичних знань та домедичної допомоги» полягає в наданні студентам, майбутнім вчителям, сучасних знань про основні захворювання та способи їх профілактики, шляхи збереження здоров'я школярів, а також навичок надання домедичної допомоги при станах, які можуть загрожувати життю людини та при різних життєвих ситуаціях у повсякденному житті.

Ключові слова: медичні знання, домедична допомога, профілактика хвороб

2. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка Спеціальність 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)	Вибіркова	
Модулів – 3			
Змістових модулів – 2		2-й	
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
Тижневих годин для денної форми навчання: - аудиторних – 2 - самостійної роботи студента – 3	Освітньо-професійна програма Середня освіта (Біологія та здоров'я людини) Освітній рівень Перший (бакалаврський)	4-й	
		Лекції	
		18 год.	
		Практичні, семінарські	
		18 год.	
		Лабораторні	
Самостійна робота			
	54 год.		
	Вид контролю: залік		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 40 % : 60 %

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Основи медичних знань та домедичної допомоги» належить до вибіркового компонента циклу загальної підготовки здобувача першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОПП Середня освіта (Біологія та здоров'я людини), метою якої є теоретична, практична і методична підготовка студентів до формування основ медичних знань, розпізнавання та запобігання захворюванням, першої допомоги при загрозливих для життя станах організму та нещасних випадках, протидії несприятливим факторам та збереженню здоров'я.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- ознайомлення з загальними захворюваннями та способами медичної допомоги при різних станах організму, а також заходами профілактики захворювань;
- вивчення ознак клінічної і біологічної смерті та способів реанімації організму людини;
- вивчення різних видів травм і способів надання домедичної допомоги при травмах;
- вивчення методів тимчасової зупинки кровотечі;
- вивчення особливостей накладання різних видів пов'язок;
- вивчення способів надання домедичної допомоги при нещасних випадках (опіках, відмороженнях, ушкодженнях електричним струмом, хімічних опіках, утопленні, укусах отруйних змій, комах та диких тварин);
- вивчення способів допомоги при хімічному та радіаційному ураженні;
- вивчення техніки надання домедичної допомоги в різних умовах, спрямовану на попередження ускладнень та рятування життя потерпілого.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Основи медичних знань та домедичної допомоги» студент повинен володіти такими компетентностями та досягти таких результатів навчання:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні задачі та проблеми в галузі освіти, що передбачає проведення досліджень і здійснення інновацій та характеризується комплексністю і невизначеністю умов та вимог

Загальні компетентності

ЗК1. Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності. ЗК2.

Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. ЗК5.

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК8. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні, діяти на основі етичних правил та академічної доброчесності.

ЗК12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Фахові компетентності

ФК6. Здатність оперувати поняттями, законами, концепціями, вченнями і теоріями біології.

ФК7. Здатність розкривати загальну структуру біологічної науки на основі взаємозв'язку основних учень біології для характеристики живих систем різного рівня організації.

ФК8. Здатність використовувати поглиблені теоретичні та практичні знання, системні методології, міжнародні та професійні стандарти в області природничих наук.

ФК9. Здатність використовувати сучасні методи біологічних досліджень, інтерпретувати та використовувати їх результати в освітньому процесі.

ФК16. Здатність формувати в учнів ціннісне ставлення до збереження здоров'я та навколишнього середовища як основи сталого розвитку.

Результати навчання

РН2. Вміти використовувати різноманітні ресурси для пошуку потрібної інформації, критично аналізувати й опрацьовувати інформацію з метою використання її у сфері професійної діяльності із дотриманням принципів академічної доброчесності.

РН8. Знати сучасну систему організації природи, закономірності будови, функціонування природних систем різного рівня з використанням сучасних методів біології, пояснювати їх роль для забезпечення сталого розвитку та раціонального природокористування.

РН9. Знати та розуміти основні концепції, теорії та загальну структуру біологічної науки.

РН10. Уміти застосовувати знання сучасних теоретичних основ біології для пояснення будови і функціональних особливостей організмів на різних рівнях організації живого, їх взаємодію, взаємозв'язки, походження, класифікацію, значення, використання та поширення.

РН11. Знати біологічні механізми здоров'я людини та методологічні засади формування здорового способу життя та культури здоров'я особистості, застосовувати набуті вміння і навички у професійній діяльності з метою профілактики захворювань.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. Домедична допомога при загальних захворюваннях.

Тема 1. Домедична допомога при серцево-судинних захворюваннях.

Анатомо-фізіологічні особливості серцево-судинної системи. Захворювання судин і серця: причини, симптоми, профілактика. Атеросклероз. Артеріальна гіпертензія. Артеріальна гіпотензія. Інфаркт міокарда. Інсульт. Серцевий напад. Серцева недостатність. Вади серця. Аритмія. Профілактика захворювань серця і судин.

Тема 2. Домедична допомога при захворюваннях дихальної системи.

Анатомо-фізіологічні особливості дихальної системи. Захворювання органів дихання: причини, симптоми, профілактика. Інфекційні та неінфекційні захворювання. Аденоїдит. Тонзиліт. Гайморит. Ларингіт. Трахеїт. Бронхіт. Астма. Грип. Інфекційний риніт. Ангіна. Пневмонія. Туберкульоз. Плеврит. Дифтерія. Профілактика захворювань дихальної системи.

Тема 3. Домедична допомога при захворюваннях органів травлення та при різних видах отруєнь.

Анатомо-фізіологічні особливості травної системи. Захворювання органів травлення: причини, симптоми, профілактика. Інфекційні та неінфекційні захворювання. Дизентерія. Хвороба Боткіна. Холера. Пептична виразка. Грижа стравоходу. Гастрит. Хвороби печінки. Запальні ураження кишок. Поліпи. Апендицит. Кишкова непрохідність. Геморой. Перша допомога при харчових отруєннях.

Змістовий модуль II Домедична допомога при загрозливих для життя станах організму та нещасних випадках.

Тема 4. Домедична допомога при зупинці серця та дихання.

Непритомність. Колапс. Шок. Стабільне положення потерпілого без свідомості. Непрямий масаж серця. Штучна вентиляція легень. Домедична допомога потерпілому без свідомості. Допомога при епілептичному припадку.

Тема 5. Травми, їх класифікація, надання домедичної допомоги при травмах різних анатомічних ділянок.

Поняття про травму, види травм. Рани. Класифікація ран. Допомога при травмах різних анатомічних ділянок. Забій. Вивих. Перелом. Види переломів. Пов'язки. Транспортна іммобілізація.

Тема 6. Кровотечі, їх класифікація. Способи тимчасової зупинки кровотечі.

Поняття про кровотечу. Види кровотеч. Домедична допомога при різних видах кровотеч. Ступінь важкості крововтрати. Техніка тампонування рани. Техніка накладання джгута, турнікета. Техніка зупинки кровотечі подручними засобами.

Тема 7. Домедична допомога при дії низьких та високих температур.

Поняття про переохолодження. Допомога потерпілому при переохолодженні. Наслідки при переохолодженні. Профілактика гіпотермії. Обмороження. Допомога при обмороженні. Перегрівання організму, його наслідки. Надання домедичної допомоги в разі опіків.

Тема 8. Домедична допомога при нещасних випадках. Перша допомога при алергічних реакціях на укуси комах, змій, диких і свійських тварин. Надання допомоги потерпілому при утопленні, удушенні, ураженні електричним струмом, блискавкою.

Тема 9. Домедична допомога при хімічному та радіаційному ураженні. Домедична допомога в разі хімічної атаки, або аварії на хімічному підприємстві. Радіаційне опромінення та забруднення. Допомога при радіаційних ураженнях. Променева хвороба. Причини та наслідки.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усь ого	у тому числі					усь ого	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1													
Змістовий модуль I. Домедична допомога при загальних захворюваннях.													
Тема 1. Домедична допомога при серцево-судинних захворюваннях.	8	2	2			4							
Тема 2. Домедична допомога при захворюваннях дихальної системи.	6	2	2			2							
Тема 3. Домедична допомога при захворюваннях органів травлення та при різних видах отруєнь.	8	2	2			4							
Разом за ЗМ I	22	6	6			10							
Змістовий модуль II Домедична допомога при загрозливих для життя станах організму та нещасних випадках.													
Тема 4. Домедична допомога при зупинці серця та дихання.	8	2	2			4							
Тема 5. Травми, їх класифікація, надання домедичної допомоги при травмах різних анатомічних ділянок.	8	2	2			4							
Тема 6. Кровотечі, їх класифікація. Способи тимчасової зупинки кровотечі.	8	2	2			4							
Тема 7. Домедична допомога при дії низьких та високих температур.	8	2	2			4							
Тема 8. Домедична допомога при нещасних випадках.	8	2	2			4							
Тема 9. Домедична допомога при хімічному та радіаційному ураженні	8	2	2			4							
Разом за ЗМ II	48	12	12			24							
Усього годин	70	18	18			34							
Модуль 2													
ІНДЗ	20					20							
Усього годин	90	18	18			20	34						

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна форма)	Кількість годин (заочна форма)
1.	Домедична допомога при серцево-судинних захворюваннях.	2	
2.	Домедична допомога при захворюваннях дихальної системи.	2	
3.	Домедична допомога при захворюваннях органів травлення та при різних видах отруєнь.	2	
4.	Легенево-серцева реанімація.	2	
5.	Травми, їх класифікація, надання домедичної допомоги при травмах різних анатомічних ділянок. Техніка транспортування постраждалих. Накладання різних видів пов'язок.	2	
6.	Кровотечі. Перша допомога при кровотечах. Оволодіння практичними навичками тимчасової зупинки кровотечі.	2	
7.	Домедична допомога при переохолодженні, обмороженні, тепловому ударі та опіках.	2	
8.	Перша допомога при нещасних випадках: алергічних реакціях на укуси комах, змій, диких тварин; утопленні, ураженні електричним струмом, блискавкою.	2	
9.	Домедична допомога при хімічному та радіаційному ураженні.	2	
	Разом	18	

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна форма)	Кількість годин (заочна форма)
1.	Тема 1 Захворювання серця у дітей та підлітків.	4	
2.	Тема 2 Плеврит. Ангіна.	2	
3.	Тема 3 Отруєння грибами.	4	
4.	Тема 4 Непритомність.	4	
5.	Тема 5 Класифікація ран.	4	
6.	Тема 6 Капілярна кровотеча.	4	

7.	Тема 7 Профілактика переохолодження.	4	
8.	Тема 8 Алергія. Види алергенів.	4	
9.	Тема 9 Наслідки променевої хвороби.	4	
	Разом	34	

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів під час самостійної роботи та на практичних заняттях

1-2 бали – студент виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, може поверхово аналізувати події, процеси, явища і робити певні висновки; відповідь недостатньо осмислена; самостійно відтворює частину навчального матеріалу; вміє застосовувати знання для виконання завдання за зразком; користується додатковими джерелами.

3 бали – знання студента є достатньо ґрунтовними, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, висвітлює події з точки зору смислового взаємозв'язку, уміє аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки та залежності між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями. Студент виявляє вміння рецензувати відповіді інших та опрацьовувати матеріал самостійно.

4 бали – студент володіє глибокими та міцними знаннями, здатний використовувати їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та протиріччя процесів; робить аргументовані висновки; оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; використовує додаткові джерела та матеріали; самостійно визначає окремі цілі власної учбової діяльності; вирішує творчі завдання; відрізняє упереджену інформацію від об'єктивної; здатен сприйняти іншу позицію як альтернативну.

5 балів – студент має системні, дієві знання, виявляє творчі здібності у навчальній діяльності, користується широким арсеналом засобів-доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; вміє ставити й розв'язувати проблеми, самостійно здобувати та використовувати інформацію, виявляє власне ставлення до неї; самостійно виконує науково-дослідну роботу; логічно і творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої обдарування та нахили.

6. Індивідуальні завдання

1. Поняття про здоров'я та хворобу.
2. Стан здоров'я населення України.
3. Інфекційні захворювання та їх профілактика.
4. Імунітет.
5. Алергія та алергічні стани.
6. Імунодефіцитні захворювання.
7. Шкірні хвороби та їх профілактика.
8. Глистяні інвазії.

9. Догляд за хворим.
10. Пріонові хвороби.
11. СНІД.
12. COVID – 19.
13. Венеричні захворювання.
14. Захворювання органу зору та слуху.
15. Нервові розлади.

Вимоги щодо виконання ІНДЗ

Навчально-дослідна робота повинна складатися зі змісту, вступу, основної частини, висновків, списку використаних джерел.

У вступі потрібно:

- а) обґрунтувати актуальність теми;
- б) показати ступінь розробленості даної теми, здійснити аналіз сучасного стану дослідження проблеми;
- в) поставити завдання дослідження.

В основній частині потрібно висвітлити основний матеріал теми навчально-дослідної роботи, викласти факти, ідеї, результати досліджень в логічній послідовності, обґрунтувати власну позицію, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначити шляхи вирішення досліджуваної проблеми, розглянути тенденції подальшого розвитку даного питання. Практичну частину (за наявності) необхідно представити у вигляді результатів власних досліджень, із статистичною обробкою даних.

У висновках потрібно представити результати виконання навчально-дослідної роботи, підвести підсумки.

Список використаних джерел подавати згідно вимог.

В тексті роботи слід посилатися на список літератури, вказуючи при цьому в квадратних дужках номер джерела у списку використаної літератури і сторінки, які використанні для написання роботи за таким зразком: [1, С. 25-32].

Обсяг роботи 6-8 сторінок, друкований (формат А-4; інтервал 1,5; розмір шрифту – 14).

Роботу потрібно виконати на окремих аркушах, які необхідно скріпити. На титульному аркуші слід вказати прізвище, ім'я та по-батькові студента, курс, групу, спеціальність. Текст роботи повинен бути чітким, розбірливим, з пронумерованими сторінками. Робота може бути виконана у формі презентаційної доповіді.

Критерії оцінювання ІНДЗ

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження	4 бали
2.	Складання плану дослідження	1 бал

3.	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень у логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання	9 балів
4.	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження	5 балів
5.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел)	1 бал
Разом		20 балів

Примітка. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за виконання ІНДЗ становить **20 балів**. Не виконання ІНДЗ оцінюється у 0 балів.

Шкала оцінювання ІНДЗ

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	17-20	Відмінно
Достатній	10-16	Добре
Середній	6-9	Задовільно
Низький	0-5	Незадовільно

„Відмінно” відповідає **17-20** балам, ставиться: при виконанні ІНДЗ у повному обсязі, теоретична та практична (за наявністю) частини не мають помилок; відповіді на запитання вичерпні й аргументовані; оформлення відповідає вимогам, робота виконана вчасно.

„Добре” відповідає **10-16** балам, ставиться якщо: ІНДЗ виконано в повному обсязі і не має помилок, які потребують її переробки; відповіді на запитання даються по суті, але не в деталях.

„Задовільно” відповідає **6-9** балам, ставиться, якщо ІНДЗ виконано не в повному обсязі; мають місце помилки; оформлення не відповідає вимогам; відповіді на запитання даються не в повному обсязі.

„Незадовільно” відповідає **0-5** балам, виставляється якщо: ІНДЗ виконана не в повному обсязі; мають місце суттєві помилки, які тягнуть за собою переробку; оформлення не відповідає вимогам; на запитання студент дає неправильні відповіді.

7. Методи навчання

Лекція, розповідь з елементами бесіди, інструктаж, самонавчання, практична робота, лекція-візуалізація.

8. Методи контролю

Усне та письмове опитування, презентація робіт, оцінювання практичних робіт, індивідуального завдання, тестовий контроль.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Модуль 1 Поточне оцінювання			Модуль 2 ІНДЗ	Модуль 3 Тестовий контроль	Сума
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3			
П1 - 5 П2 - 5 П3 - 5 П4 - 5	П5 - 5 П6 - 5 П7 - 5 П8 - 5 П9 - 10		20	30	100

Примітка. Результати, отримані студентом у рамках неформальної освіти, можуть бути зараховані як частина освітнього процесу та прийняті до уваги під час оцінювання відповідних тем або модулів навчальної дисципліни, що дає змогу врахувати набуті знання та навички.

Критерії оцінювання за національною шкалою

Оцінка А «5» («відмінно») (90–100): студент виявляє міцні, глибокі та системні знання навчально-програмованого матеріалу; відповідь студента повна, правильна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення навчального матеріалу; демонструє вміння самостійно знаходити та користуватися джерелами інформації, критично оцінювати окремі нові факти, явища, ідеї, встановлювати причинно-наслідкові та міжпредметні зв'язки, робити аргументовані висновки; користується широким арсеналом засобів доказів власної думки, вирішує складні проблемні завдання; виявляє варіативність мислення і раціональність у виборі способів розв'язання практичних завдань; творчо застосовує професійні вміння і навички; вміє пов'язати теорію з практикою; володіє культурою викладу інформації, мова студента грамотна.

Оцінка В «4» («добре») (82–89): студент виявляє міцні, повні, ґрунтовні знання навчально-програмованого матеріалу; демонструє розуміння основоположних теорій і фактів, вміння аналізувати, порівнювати та систематизувати інформацію, встановлювати зв'язок з обраною професією та робити висновки; використовує загальновідомі докази у власній аргументації; вільно застосовує матеріал у стандартних ситуаціях; відповідь студента в цілому правильна, логічна та достатньо обґрунтована, однак при відповіді та виконанні практичних завдань допускає несуттєві помилки; рівень мовленнєвої культури відповідає загальноприйнятим нормам.

Оцінка С «4» («добре») (75–81): студент виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, проте його знання недостатньо глибокі та осмислені; відповідь на рівні загальних уявлень про предмет; демонструє деяке порушення логічності й послідовності викладу матеріалу; виявляє вміння частково аналізувати навчальний матеріал, порівнювати та робити певні, але неконкретні й неточні висновки; не вміє пов'язати теоретичні положення з практикою; має фрагментарні навички в роботі з джерелами інформації; виявляє невисоку культуру викладу знань.

Оцінка Д «3» («задовільно») (67–74): студент фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу; має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення;

виявляє елементарні знання фактичного матеріалу; викладає матеріал уривчастими реченнями, при відповіді допускає суттєві помилки, які не здатен виправити після коректування запитань; недостатньо володіє розумовими операціями; відсутні уміння і навички у роботі з джерелами інформації; не вміє логічно мислити та викласти свою думку.

Оцінка Е «3» («задовільно») (60–66): має мінімально достатні знання з дисципліни, зі значними помилками; у загальному недостатньо орієнтується у теоретичних ключових поняттях змістового модуля, теми; не досить впевнено, з суттєвими помилками застосовує знання ув практичних ситуаціях.

Оцінка FХ «2» («незадовільно») (35-59) (з можливістю повторного складання): студент не має мінімально достатніх знань з дисципліни; погано або зовсім не орієнтується у теоретичних ключових поняттях змістового модуля, теми; не виявляє павичок застосовування знань у практичних ситуаціях; демонструє; не виявляє творчі уміння застосування знань, навичок у навчально-дослідній та практичній діяльності.

Оцінка F «2» («незадовільно») (0–34) (з обов'язковим повторним курсом): не має мінімально достатніх знань з дисципліни; погано або зовсім не орієнтується у теоретичних ключових поняттях змістового модуля, теми; не виявляє навичок.

10.Методичне забезпечення

1. Електронні конспекти лекцій.
2. Методичні вказівки до практичних робіт.
3. Презентації в Microsoft Office PowerPoint для супроводу викладання лекційного матеріалу.
4. Методичні матеріали на платформі Moodle.

11. Рекомендована література

Базова

1. Антонов А.Г., Колесніков А.М., Комісарова Н.О. Основи домедичної допомоги. Вид-во КНТ, 2014. 338 с.
2. Гудима А., Пашко К., Гарасимів І., Фука М. Захист Вітчизни. Основи медичних знань: підручник для 11 кл. ЗЗСО. Рівень стандарту, Тернопіль, Астон, 2019, 240 с.
3. Гудима А.А., Пашко К.О., Гарасимів І.М., Фука М.М. Захист Вітчизни. Основи медичних знань: підручник для 10 кл. (рівень стандарту) Тернопіль, Астон, 2018, 215 с.
4. Гринзовський А.М. Домедична допомога в екстремальних ситуаціях та медичний захист населення в надзвичайних ситуаціях, Вид-во: Скіф, 2023. 216 с.
5. Мойсак О.Д. Основи медичних знань і охорони здоров'я. Навч. посібник. К.: Арістей, 2004. 592с.
6. Чуприна О.В., Гищак Т.В., Долинна О.В. Основи медичних знань: долікарська допомога та медико-санітарна підготовка: навч. посіб., Вид. Паливода, 2018. 215 с.

Допоміжна

1. Валеологія. В.Г. Грибан. Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2003. 256 с.
2. Гусар В.Є. Домедична і медична допомога потерпілим внаслідок ДТП, Виробник: Літера, 2023. 96 с.
3. Державні санітарні правила і норми влаштування, утримання загальноосвітніх навчальних закладів та організації навчально-виховного процесу. ДСанПін 5.5.2008-01 МОЗ України, МОН України, 2001. 78 с.
4. Хараху С.О., Павлов В.Б., Дзюба І.І., Саганчі Є.Д. Захист Вітчизни 10 клас, Львів, Світ, 2018. 212 с.

Інформаційні ресурси

1. Гудима А. А., Пашко К. О., Гарасимів І. М., Фука М. М. Основи медичних знань: підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Режим доступу: <https://osvita.ua/school/textbook/10klas/84606/>
2. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. Режим доступу: [http:// www.nbuv.gov.ua /](http://www.nbuv.gov.ua/)
3. Основи медичних знань. Режим доступу: <https://msn.khnu.km.ua/course/view.php?id=856>
4. Основи медичних знань. Режим доступу: <https://pharm.lcloud.in.ua/ebook/1247>
5. Основи медичних знань і охорони здоров'я. Режим доступу: https://www.studmed.ru/moysak-o-d-osnovi-medichnih-znan-ohoroni-zdorov-ya_67445f035e0.html